

**Zadeva C-196/20**

**Predlog za sprejetje predhodne odločbe**

**Datum vložitve:**

6. maj 2020

**Predložitveno sodišče:**

Landgericht Düsseldorf (Nemčija)

**Datum predložitvene odločbe:**

6. april 2020

**Tožena stranka in pritožnica:**

Eurowings GmbH

**Tožeča stranka in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:**

Flightright GmbH

---

[...] (ni prevedeno)

**Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija)**

**Sklep**

v sporu

družbe Eurowings GmbH, [...] (ni prevedeno) Düsseldorf,

tožene stranke in pritožnice,

[...] (ni prevedeno)

proti

družbi Flightright GmbH, [...] (ni prevedeno) Potsdam,

tožeče stranke in nasprotna stranke v pritožbenem postopku,

[...] (ni prevedeno)

je 22. civilni senat Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu)

po opravljeni obravnavi z dne 6. marca 2020

[...] (ni prevedeno)

**sklenil:**

Postopek se prekine.

Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU zaradi razlage prava Unije predložijo ta vprašanja:

1. Ali ima potnik „potrjeno rezervacijo“ v smislu člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10), če je od organizatorja potovanja, s katerim ima sklenjeno pogodbo, prejel „drugačen dokaz“ v smislu člena 2(g) Uredbe št. 261/2004, s katerim se mu obljublja prevoz na letu, opredeljenem s krajem odhoda in krajem prihoda, časom odhoda in časom prihoda ter številko, pri čemer organizator potovanja pri zadevnem letalskem prevozniku ni rezerviral sedežev za ta let in od tega ni prejel potrditve rezervacije?
2. Ali je treba letalskega prevoznika v razmerju do potnika šteti za dejanskega letalskega prevoznika v smislu člena 2(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 že, če ima ta potnik sicer sklenjeno pogodbo z organizatorjem potovanja, ki mu je obljubil prevoz na letu, opredeljenem s krajem odhoda in krajem prihoda, časom odhoda in časom prihoda ter številko, vendar organizator potovanja za tega potnika ni rezerviral sedeža in s tem ni sklenil pogodbe z letalskim prevoznikom glede tega leta?
3. Ali „prvotno načrtovani čas prihoda“ leta v smislu člena 2(h), člena 5(1)(c), člena 7(1), drugi stavek, in (2) Uredbe (ES) št. 261/2004, ko se presoja pravica do odškodnine zaradi odpovedi leta ali velike zamude leta ob prihodu, lahko izhaja iz „drugačnega dokaza“, ki ga je organizator potovanja izdal potniku, ali je treba pri tem upoštevati vozovnico na podlagi člena 2(f) Uredbe (ES) št. 261/2004?

**Obrazložitev:**

I.

Tožeča stranka od tožene stranke na podlagi odstopljene pravice zahteva plačilo odškodnine zaradi velike zamude ob prihodu na podlagi člena 7(1)(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali

velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (v nadaljevanju: Uredba (ES) št. 261/2004).

Stranki tožeče stranke (v nadaljevanju: odstopnici terjatev) sta 24. oktobra 2017 pri turistični agenciji rezervirali paketno potovanje na Mallorca/Španija, ki ga je ponujal organizator potovanja ITS Reisen. To potovanje je vključevalo povratni letalski prevoz na Palma de Mallorca. Stranki tožeče stranke sta prejeli dokument, imenovan „Prijava potovanja“ [...] (ni prevedeno), v katerem so bili navedeni leti tožene stranke, med drugim kot odhodni let številka EW 7582 iz Hamburga na Palma de Mallorca dne 22. maja 2018, za katerega je bil naveden čas odhoda ob 7.30 in čas prihoda ob 10.05 (vse ure so navedene v lokalnem času). Tožena stranka je na letu številka EW 7582 res pripeljala stranki tožeče stranke iz Hamburga na Palma de Mallorca, pri čemer je zračna razdalja tega leta znašala 1658 km, vendar sta stranki v končni namembni kraj prispeli šele ob 21.08.

Stranki tožeče stranke sta slednji odstopili morebitni pravici do odškodnine na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004. Tožeča stranka zdaj od tožene stranke na podlagi odstopljenih pravic zahteva plačilo 800,00 EUR, kar utemeljuje s tem, da je bil let EW 7582 dne 22. maja 2018 odpovedan. Odstopnici terjatev naj bi imeli potrjeno rezervacijo za ta let s predvidenim časom odhoda ob 7.30 in predvidenim časom prihoda ob 10.00.

Tožena stranka se je na prvi stopnji pred Amtsgericht Düsseldorf (okrajno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) zagovarjala s tem, da je trdila, da sta imeli odstopnici terjatev potrjeni rezervaciji za let EW 7582 dne 22. maja 2018 s predvidenim časom odhoda ob 16.20 in predvidenim časom prihoda ob 19.05. Podjetje „bookingheld“ naj bi pri njej 17. maja 2018 v okviru omejenega števila vozovnic, namenjenega organizatorjem potovanj, rezerviralo sedeže. Nato naj bi to podjetje 18. maja 2018 navedlo odstopnici terjatev kot potniki na rezerviranih sedežih. Let EW 7582 naj bi prispel z zamudo dveh ur in šest minut.

Amtsgericht Düsseldorf (okrajno sodišče v Düsseldorfu) je tožbi ugodilo in navedlo, da je dokument „Prijava potovanja“, ki ga je izdal organizator potovanja ITS in predložila tožeča stranka, potrdilo o rezervaciji v smislu člena 2(g) v povezavi s členom 2(f) Uredbe (ES) št. 261/2004. Trdilo je, da gre pri tem za „drugačen dokaz“ v smislu člena 2(g) Uredbe. Presodilo je, da v skladu s to določbo zadostuje, če je organizator potovanja sprejel rezervacijo. Navedlo je, da je iz določb jasno razvidno, da je v skladu z voljo zakonodajalca odločilen samo vidik potnika, ne pa interni dogovori in postopki med pogodbenim in dejanskim letalskim prevoznikom. Zavzelo je stališče, da je razlog za to, da je v skladu s sistemom odgovornosti, vzpostavljenim z Uredbo (ES) št. 261/2004, odškodnino zavezan plačati dejanski letalski prevoznik in ne potnikov pogodbeni partner ter da je zakonodajalec hotel doseči čim višjo raven varstva potnikov in učinkovito uporabo Uredbe. Navedlo je, da tudi v skladu s sodno prakso Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) kot potrdilo o rezervaciji zadostuje potrdilo o potovanju [...] (ni prevedeno). Trdilo je, da dokument „Prijava potovanja“, ki ga je predložila tožeča stranka, v obravnavanem primeru vsebuje izjavo, da je

organizator potovanja sprejel in registriral rezervacijo. Presodilo je, da element potrditve rezervacije v smislu člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004, nasprotno, nima samostojnega pomena. Navedlo je, da iz postopkovnih razlogov ni bilo mogoče slediti trditvam tožene stranke. Zavzelo je stališče, da nazadnje za odločitev tudi ni pomembno, ali je treba izhajati iz odpovedi leta ali velike zamude ob prihodu, saj imata v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije obe enake pravne posledice.

## II.

To vzdrži pravno presojo samo, če je treba toženo stranko šteti za dejanskega letalskega prevoznika leta EW 7582 s prihodom po voznem redu ob 10.05 in sta imeli odstopnici terjatev potrjeni rezervaciji za tak let.

### 1.

Tožeča stranka meni, da je treba temu pritrditi; zagovarja izpodbijano odločbo.

### 2.

Tožena stranka pa meni, da odstopnici terjatev nista imeli potrjenih rezervacij za let št. EW 7582 dne 22. maja 2018 s prihodom po voznem redu ob 10.05. Sicer naj bi lahko rezervacijo leta potrdil tudi organizator potovanja, vendar samo, če je bil za to tudi pooblaščen od letalskega prevoznika ali če je pri njem opravil skladno rezervacijo. To naj bi nujno sledilo iz člena 2(f) Uredbe (ES) št. 261/2004, saj naj bi bilo mogoče samo v tem primeru utemeljiti pravico do prevoza s potrditvijo organizatorja potovanja. Tožeči stranki naj ne bi dokazali niti, da je bil organizator potovanja ITS pooblaščen za to, da bi jima lahko potrdil let s prihodom po voznem redu ob 10.05, niti, da je organizator potovanja pri toženi stranki opravil skladno rezervacijo za tak let. Poleg tega naj tožene stranke v razmerju do odstopnic terjatev tudi ne bi bilo mogoče šteti za dejanskega letalskega prevoznika za tak let v smislu člena 2(b) Uredbe (ES) št. 261/2004. Za to naj bi namreč morala imeti sklenjeno pogodbo z odstopnicama terjatev. Tudi iz te določbe naj bi bilo jasno razvidno, da letalski prevoznik na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004 brez svojega sodelovanja ne more imeti obveznosti do neke osebe. To naj bi nazadnje potrjeval tudi člen 3(5), drugi stavek, Uredbe. Tožena stranka naj, kar zadeva let s prihodom po voznem redu ob 10.05, ne bi izpolnjevala nikakršnih obveznosti na podlagi Uredbe.

## III.

Za uspeh pritožbe tožene stranke je odločilno, ali je mogoče potrdilo o rezervaciji organizatorja potovanja, ki ni temeljilo na rezervaciji pri letalskem prevozniku, od katerega se na podlagi člena 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004 zahteva plačilo odškodnine („skladna rezervacija“), šteti za „potrjeno rezervacijo“ v smislu člena 3(2)(a) Uredbe, ali je treba v takem primeru letalskega prevoznika, od katerega se zahteva plačilo odškodnine, šteti za „dejanskega letalskega prevoznika“ v smislu člena 2(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 in ali je mogoče

„prvotno načrtovani čas prihoda“ leta določiti na podlagi takega potrdila o rezervaciji, ki ga je izdal organizator potovanja.

Potniki se lahko zaradi velike zamude leta ob prihodu sklicujejo na pravico do odškodnine pri dejanskem letalskem prevozniku, če prispejo v končni namembni kraj tri ure ali več po uri prihoda, ki jo je prvotno predvidel dejanski letalski prevoznik (sodba Sodišča Evropske unije z dne 19. novembra 2009, C-402/07, C-432/07, Sturgeon/Condor in drugi, točka 69, potrjena s sodbo z dne 23. oktobra 2012, C-581/10, C-629/10, Nelson/Lufthansa in drugi, in s sodbo z dne 26. februarja 2013, C-11/11, Air France/Folkerts, točka 33).

1.

Prvi pogoj za uporabo Uredbe (ES) št. 261/2004 je v skladu z njenim členom 3(2)(a), da so imeli potniki „potrjeno rezervacijo na zadevnem letu“. Pojem „rezervacija“ je opredeljen v členu 2(g) Uredbe. V skladu z opredelitvijo je „rezervacija“ tudi „drugačen dokaz“, kot je „vozovnica“ v smislu člena 2(f) Uredbe, če navaja, da je „organizator potovanja“ sprejel in registriral rezervacijo. V skladu s sodno prakso nemškega Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) je lahko „potrjena rezervacija“ tudi dokazilo, ki ga o tem izda organizator potovanja, v katerem je zavezujoče naveden predvideni letalski prevoz z določenim letom, ki je po navadi natančno opredeljen s številko leta in uro [...] (ni prevedeno). Tudi senat meni, da iz člena 3(2)(a) v povezavi s členom 2(g) Uredbe izhaja, da mora tako dokazilo zadostovati za to, da se lahko uporablja Uredba (ES) št. 261/2004. Ni treba, da dokazilo o rezervaciji, ki ga je izdal organizator potovanja, temelji tudi na „skladni rezervaciji“ pri zadevnem letalskem prevozniku.

2.

Kljub temu senat meni, da je pravica tožeče stranke do odškodnine, ki jo uveljavlja pri toženi stranki, odvisna od tega, ali je tožena stranka organizatorju potovanja ITS Reisen potrdila prevoz odstopnic terjatev na letu EW 7582 dne 22. maja 2018 s prihodom po voznem redu ob 10.05, saj je samo v tem primeru tudi nameravala opraviti tako opredeljen let v imenu organizatorja potovanja ITS Reisen, ki je imel z odstopnicama terjatev sklenjeno pogodbo (člen 2(b) Uredbe (ES) št. 261/2004), in je zato kot dejanski letalski prevoznik na tem letu pasivno legitimirana. Nujni pogoj za to, da je mogoče pritrditi temu, da je imel letalski prevoznik tak namen, pa je, da je organizator potovanja predhodno obvestil letalskega prevoznika, da želi, da zadevni potnik potuje na enem od letov, ki jih letalski prevoznik ponuja zainteresiranim skupinam oseb. Tako obvestilo pa je rezervacija, ki jo opravi organizator potovanja. Zato je tudi po mnenju senata vedno potrebna skladna rezervacija, ki jo opravi organizator potovanja, in brez take skladne rezervacije „dokaz“ v smislu člena 2(g) Uredbe (ES) št. 261/2004, ki ga izda organizator potovanja, ne zadostuje za pravico do odškodnine zaradi zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov.

## 3.

Senat meni, da „ura prihoda, ki je bila prvotno predvidena“ v smislu zgoraj navedene sodne prakse Sodišča Evropske unije ne more izhajati iz dokazila, ki ga je, ne da bi se uskladil z zadevnim letalskim prevoznikom, izdal organizator potovanja.

„Prvotno načrtovani čas prihoda“ je omenjen tudi v členu 2(h), členu 5(1)(c), členu 6(1) in členu 7(1), drugi stavek, in (2) Uredbe (ES) št. 261/2004. Sodišče Evropske unije je v sodbi v zadevi Air France/Folkerts navedlo, da je treba za odškodnino, ki je določena v členu 7 Uredbe, zamudo presojati glede na uro načrtovanega prihoda v končni namembni kraj; v zvezi s pojmom „končni namembni kraj“ se je v točki 34 sklicevalo na opredelitev iz člena 2(h) Uredbe (ES) št. 261/2004. V skladu z njo končni namembni kraj pomeni namembni kraj, naveden na vozovnici, ki je predložena pri prijavi na let, ali v primeru vmesnih letov za zvezo namembni kraj zadnjega leta. Sodišče Evropske unije je torej v tem primeru pri določitvi končnega namembnega kraja upoštevalo vozovnico na podlagi člena 2(f), to je dokument na papirju ali enakovredni dokument v nematerialni obliki, ki ga je izdal ali potrdil letalski prevoznik ali njegov pooblaščen posrednik, torej fizični ali elektronski dokument, ki predstavlja pravico potnika do prevoza. Na „drugačen dokaz“ v smislu člena 2(g) Uredbe (ES) št. 261/2004 („rezervacija“) se ni sklicevalo.

Če se to pri presoji pravice do odškodnine uporabi za določitev prvotno načrtovanega časa prihoda, se ugotovi, da je treba tudi glede tega upoštevati „vozovnico“, izdano potniku, tako da drugačen podatek v „rezervaciji“ ni upošteven. To bi pomenilo, da dokument „Prijava potovanja“, ki sta ga predložili odstopnici terjatev, z dne 24. oktobra 2017 [...] (ni prevedeno) v obravnavanem primeru avtomatsko ne bi mogel biti podlaga za določitev prvotno načrtovanega časa prihoda, ne da bi bilo to odvisno od tega, ali ga je sploh mogoče šteti za „potrjeno rezervacijo“ v smislu člena 3(2)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004. Poleg tega tudi ne izpolnjuje pogojev za „vozovnico“ na podlagi člena 2(f) Uredbe, ker ni mogoče šteti, da je pooblaščen posrednik tožene stranke z njim izdal „dokument“ za prevoz z navedenimi leti. Za dokument „Prijava potovanja“ je mogoče zgolj šteti, da naj bi bil to dokument o prijavi na paketno potovanje, ki ga organizira podjetje ITS Reisen. V obravnavanem sporu ne gre za dokument, ki bi ga bilo treba brez dvoma opredeliti kot „vozovnico“.

Vsekakor pa „prvotno načrtovani čas prihoda“ po mnenju senata ne more izhajati iz „drugačnega dokaza“, ki ga je izdal organizator potovanja, ki glede zadevnega leta nima sklenjene pogodbe z zadevnim letalskim prevoznikom. Načrtovanje letov je namreč v izključni pristojnosti letalskega prevoznika. Letalski prevoznik je načrtoval let, če ga je vključil v svoj vozni red in ga torej opredelil glede na kraj odhoda in namembni kraj ter čas odhoda in čas prihoda, mu dodelil številko ter omogočil njegovo rezervacijo [...] (ni prevedeno). Letalski prevoznik lahko, dokler za tak let niso bile opravljene rezervacije sedežev, spremeni ali prekliche vozni red, ne da bi lahko imeli potniki zaradi tega pravico do odškodnine; to je

razvidno iz člena 2(l) Uredbe. To pomeni, da „drugačen dokaz“ v smislu člena 2(g) Uredbe (ES) št. 261/2004, ki ga pred tako rezervacijo izda organizator potovanja, vsaj v takem primeru ne more biti podlaga za pravico do odškodnine. To nasprotuje stališču, da tak „drugačen dokaz“ v vsakem primeru zadostuje za utemeljitev pravice do odškodnine, če zadevni letalski prevoznik leta, ki je naveden v tem dokazu, ne opravi ali ga opravi ob drugih urah.

4.

Tudi na podlagi člena 13 Uredbe (ES) št. 261/2004 ni mogoče priti do drugačnega sklepa, saj senat ne more ugotoviti, kako bi lahko letalski prevoznik, od katerega se zahteva plačilo odškodnine, zahteval odškodnino od organizatorja potovanja, če nimata sklenjene pogodbe, letalski prevoznik pa mora izpolniti zahteve za odškodnino na podlagi Uredbe (ES) št. 261/2004, ki se pri njem uveljavljajo zaradi neupoštevanja voznega reda, ki ga sploh ni določil. Senat meni, da glede tega ni mogoče priti do drugega zaključka niti na podlagi zahteve po zagotavljanju visoke ravni varstva potnikov (uvodna izjava 1 Uredbe (ES) št. 261/2004). Nasprotna stranka zadevnega potnika, od katere lahko zaradi individualne škode, ki jo je utrpel zato, ker je zaupal njenim napačnim podatkom o voznem redu, zahteva odškodnino, je organizator potovanja, s katerim ima sklenjeno pogodbo.

5.

[...] (ni prevedeno)

IV.

[...] (ni prevedeno)